

ویژگی های روان سنجی و ساختار عاملی نسخه فارسی مقیاس امنیت و لذت اجتماعی (SSPS)

مرضیه یعقوبخانی^۱، حسن اسدزاده^۲، اسماعیل سعدی پور^۳، علی دلاور^۴، فربرز درتاج^۵

از صفحه ۲۱۷ تا ۲۳۷

تاریخ دریافت: ۹۶/۰۹/۰۴

تاریخ پذیرش: ۹۶/۱۲/۰۲

چکیده

احساس امنیت اجتماعی ویژگی مهم در تجهیز فرد برای مقابله با ناهمواری ها و چالش های زندگی و ارتقاء سلامت روان و بهزیستی است. براین اساس، آماده سازی و تهیه ابزارهای معتبر برای سنجش این سازه، اهمیت می یابد. هدف پژوهش حاضر بررسی پایایی، روایی و ساختار عاملی نسخه فارسی مقیاس امنیت و لذت اجتماعی در جامعه نوجوانان ایرانی بود. مقیاس طبق روش استاندارد، از انگلیسی به فارسی و سپس از فارسی به انگلیسی ترجمه شد. پس از رفع ابهامات و مطالعه مقدماتی، نسخه فارسی این ابزار تدوین شد. دو نمونه تصادفی مستقل ($n_1 = 391$ و $n_2 = 36$) از دانش آموزان دوره متوسطه منطقه ۲ مدارس تهران انتخاب شدند و مقیاس های امنیت و لذت اجتماعی، بهزیستی تحصیلی و خودشفقت ورزی را درجه بندی کردند. ضریب آلفای کرونباخ به دست آمده ($0/91$) نشان داد که مقیاس امنیت و لذت اجتماعی از همسانی درونی مطلوبی برخوردار است. ضریب بازآزمایی به فاصله ۵ هفته ($0/75$) ثبات مقیاس را نشان داد. همبستگی مثبت بین نمره این مقیاس و بهزیستی تحصیلی، حاکی از روایی همگرا و ارتباط منفی آن با بعد غیرانطباقی خودشفقت ورزی، دال بر روایی واگرای آن بود. تحلیل عاملی اکتشافی و تأییدی از الگوی تک عاملی حمایت کرد که با الگوی یک عاملی نسخه اصلی این مقیاس همخوان است. بر اساس یافته های این پژوهش به نظر می رسد که مقیاس امنیت و لذت اجتماعی در جامعه نوجوانان ایرانی می تواند به عنوان یک ابزار معتبر جهت سنجش احساس امنیت اجتماعی به کار رود.

کلید واژه ها: امنیت اجتماعی، لذت اجتماعی، ویژگی های روان سنجی.

۱. دانشجوی دکترای روان شناسی تربیتی، دانشکده روان شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی.

۲. دانشیار گروه روان شناسی تربیتی، دانشکده روان شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی. نویسنده مسئول.

Asadzadeh@atu.ac.ir

۳. دانشیار گروه روان شناسی تربیتی، دانشکده روان شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی.

۴. استاد گروه سنجش و اندازه گیری، دانشکده روان شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی.

۵. استاد گروه روان شناسی تربیتی، دانشکده روان شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی.

مقدمه

Archive of SID

نیاز به امنیت^۱ به عنوان یکی از نیازهای اساسی روان شناختی انسان مطرح شده است (مازلو، ۱۹۷۰). احساس امنیت و صمیمیت مفاهیم مهمی در یک سیستم اجتماعی است و افراد به عنوان اعضای آن سیستم بر اساس آن عمل می کنند. افرادی که بیشتر افراد محیطشان را قابل اعتماد دانسته و در محیط احساس امنیت می کنند در خصوص اثرگذاریشان بر فرصتهای زندگی خوش بین ترند و تمایل بیشتری به شادی دارند (روثاستاین و آشر، ۲۰۰۵). گیلبرت^۲ در نظریه فراتشخیصی خود با طرح سازه امنیت اجتماعی^۳ آن را مفهومی مهم و مرتبط با سلامت و بهزیستی دانسته و معتقد است فقدان این احساس منشاء بسیاری از آسیب های روانی است (گیلبرت^۴، مک اوآن، میترا، فرانکز ریچتر و راکلیف، ۲۰۰۸). وی با تکیه بر مطالعات روان شناسی تکاملی و علوم اعصاب مطرح می کند که موجودات زنده در انجام تکالیف اساسی زندگی شان دارای سه سیستم متعامل و تنظیم گر هم هستند که هر یک از آنها کارکردی ویژه دارند و سیستم تنظیم هیجان خاصی به این کنش های انطباقی کمک می کند. سیستم تهدید و دفاع^۵، سیستم جستجوی منابع و کسب سائق^۶ و سیستم تسکین یا آرامش^۷. سیستم اول به نشانه های خطر حساس است و عواطف منفی و رقابتی را در موجود برمی انگیزد. پرکاری این سیستم با آسیب شناسی روانی همراه است. دومین سیستم به فرد برای کسب منابع برای بقاء کمک می کند و هیجانات مثبت و فعال را تولید می کند مانند هیجان ناشی از رسیدن به یک هدف. و سیستم تسکین که کاهش دهنده فعالیت سیستم تهدید است و زمانی که تهدیدی وجود ندارد یا به منابع نیاز نیست به موجود این پیام را می دهد که وارد حالت آرامش شود (کلی^۸، لیمن و گیلبرت، ۲۰۱۲).

احساس امنیت اجتماعی حاصل عملکرد سیستم تسکین و آرامش است که به عنوان تجارب و ادراکات افراد از جهان اجتماعی شان به عنوان جهانی امن، صمیمی

1. Security

2. Gilbert

3. Social safeness

4. Gilbert, Mc Evan, Mitra, Franks, Richter & Rockliff

5. Threat defense system

6. Drive seeking & acquisition system

7. Soothing system

8. Kelly, Leybman & Gilbert

و آرام، با احساسات تعلق و پذیرش و صمیمیت از جانب دیگران، تعریف شده است (گیلبرت، مک اوان، میترا، ریچتر، فرانکز، میلز بلوو گیل، ۲۰۰۹). تجربه امنیت اجتماعی از طریق فعال سازی سیستم تسکین و خشنودی، با احساسات مثبت همراه با آرامش و بهزیستی توأم است (گیلبرت، ۲۰۱۵). اشکال در دست یابی به احساس امنیت اجتماعی می تواند زیربنای آسیب پذیری نسبت به بسیاری از اختلالات روان شناختی باشد. (گیلبرت و همکاران، ۲۰۰۸، ۲۰۰۹).

در نظریه آسیب شناسی گیلبرت، انسان ها به عنوان موجودات دارای ذهنیت اجتماعی، ظرفیت هایی برای همدلی و ارتباط با دیگران و خود دارند که به نشانه های دوستی، امنیت، مراقبت و تعلق حساس است. شناسایی این نشانه ها و توجه به آنها در هنگام مشقت و رنج خود و دیگران برای مقابله مؤثر با شرایط دشوار، فرد را در برابر آسیب روانی محافظت می کند. در صورت اشکال در احساس امنیت اجتماعی، فرد در روابط صمیمیتی احساس نمی کند و ممکن است از پذیرش همدلی و شفقت به خود و دیگران محروم بماند. افزون بر این، اشکال در احساس امنیت اجتماعی می تواند به تصویر منفی از خود انجامیده و احساس شرم و انتقاد از خود را فعال کند. این احساسات منفی نه تنها تشکیل دهنده تجربه خود منفی است، بلکه همچنین در توانایی ها و اعتماد فرد به ایجاد روابط حمایتی و پیوند با دیگران مداخله می کند. افراد از دیگرانی که می توانند نسبت به آنها شفیق باشند می ترسند چرا که فکر می کنند در صورت نزدیک شدن به دیگران ممکن است جنبه هایی از آنها آشکار شود که خطر طرد شدن را بالا می برد (گیلبرت، ۲۰۱۵). چنین ترس هایی مزایای بالقوه روابط اجتماعی را از بین برده و با افسردگی و اضطراب همراه است (گیلبرت، مک اوان، گیونز، چوتای، دوارتی و ماتوس، ۲۰۱۳).

مطالعات مرتبط با امنیت اجتماعی با حمایت تجربی از این نظریه همراه بوده اند. به طوری که شواهد نشان می دهند امنیت اجتماعی به نشانه های مراقبت و توجه بین فردی، مثل حمایت اجتماعی حساس است (کلی و همکاران، ۲۰۱۲، گیلبرت، ۲۰۱۵) همچنین کلی و دوپاسکویر نشان دادند امنیت اجتماعی حالت خاصی از عاطفه مطلوب است که با تجارب پیوندجویی با دیگران مرتبط است (کلی^۲ و دوپاسکویر، ۲۰۱۶). پژوهش ها همچنین نشان داده اند امنیت اجتماعی با عاطفه مثبت، عزت

1. Gilbert, M. McEwan, Gibbons, Chotai, Duarte & Matos

2. Kelly & Dupasquier

Archive of SID

نفس، دلبستگی ایمن (کلی و همکاران، ۲۰۱۲) ظرفیت بیشتر برای شفقت به خود و دریافت همدلی دیگران (کلی و دوپاسکویر، ۲۰۱۶) زندگی اصیل (ساریچم، ۲۰۱۶) رضایت از زندگی (ساتیسی^۱، یوسال، یلمز و دنیز، ۲۰۱۶؛ اکین^۲ و اکین، ۲۰۱۶) بخشندگی (اکین و اکین، ۲۰۱۶) ذهن آگاهی، مهربانی به خود و تجربه اشتراکات انسانی (اکین و اکین، ۲۰۱۵) همبستگی مثبت دارد. به علاوه افراد ایمن تمایل دارند خلاقانه تر فکر کنند و با مسائل زندگی مقابله مؤثرتر و به شیوه اجتماعی تر عمل کنند. از سوی دیگر امنیت اجتماعی با خود انتقادگری، دلبستگی نا ایمن، علایم افسردگی، صفات اجتنابی، پارانوئیدی، مرزی و احساس انزوا همبستگی منفی نشان داده است (کلی و همکاران، ۲۰۱۲؛ اکین و اکین، ۲۰۱۵). به علاوه، مطالعات نشان دادند دشواری در حس امنیت اجتماعی به استفاده بیشتر از شبکه‌های اجتماعی مجازی مانند فیس بوک همراه است. ساریچم در مطالعه خود نشان داد امنیت اجتماعی در محیط‌های شغلی آکادمیک که باندبازی^۴ در آن زیاد است، کاهش می‌یابد این امر به نوبه خود، معنای کار را برای اعضاء هیأت علمی دانشگاه کاهش می‌دهد (ساریچم، ۲۰۱۶).

نظر به نقش مهم این سازه در بهزیستی و عملکرد موفق در حیطه‌های اجتماعی، تحصیلی و شغلی، لحاظ کردن آن در بررسی‌های بالینی و مشاوره‌ای ضروری می‌نماید. براین اساس داشتن ابزار معتبر که بتوان آن را اندازه گرفت اهمیت خود را نمایان می‌سازد. گیلبرت و همکاران در این رابطه مقیاس احساس امنیت و لذت اجتماعی^۵ را ساختند (گیلبرت، مک اوآن و همکاران، ۲۰۰۹). این مقیاس ۱۱ ماده دارد که به صورت خودگزارش دهی است و درک فرد را از جهان اجتماعی اش می‌سنجد. این که فرد چقدر دنیای اجتماعی اش را امن، صمیمی و پذیرا می‌بیند. سازندگان این مقیاس ساختار آن را تک عاملی دانسته و همسانی درونی آن را ۰/۹۱ اعلام کردند. کلی و دوپاسکویر (۲۰۱۶) در کانادا، از آلفای ۰/۹۶ خبر دادند. اکین و همکاران (۲۰۱۲) در ترکیه همسانی درونی ۰/۸۲ را برای این مقیاس گزارش کردند.

1. Sarıçam

2. Satici, Uysal, Yilmaz & Deniz

3. Akin & Akin

4. Mobbing

5. Social safeness and pleasure scale

از آنجا که این مقیاس تاکنون در ایران بر روی نوجوانان به کار نرفته است، هدف پژوهش حاضر بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی و ساختار عاملی آن در نمونه‌ای از نوجوانان ایرانی بود تا بتوان با استفاده از آن زمینه را برای گسترش پژوهش‌های مربوط به امنیت اجتماعی در جامعه ایران هموار ساخت.

روش

روش پژوهش حاضر از نوع مطالعات همبستگی است. جامعه آماری این پژوهش کلیه دانش‌آموزان مقطع متوسطه دوم منطقه ۲ شهر تهران در سال تحصیلی ۹۵-۹۶ بودند. از این تعداد دو نمونه مستقل ($n=36$ و $n=391$) به شیوه نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای انتخاب شدند. نمونه اول جهت برآورد پایایی بازآزمایی مقیاسها و نمونه دوم به شیوه تصادفی به دو گروه تقسیم شد و به ترتیب مبنای محاسبه تحلیل عاملی اکتشافی و تأییدی قرار گرفت. براین اساس که کلاین^۱ نمونه‌های ۲۰۰ نفری را برای تحلیل عامل مناسب می‌داند (کلاین، ۲۰۱۱) و نیز مبنی بر پیشنهاد استیونسن تعداد ۱۵ مشاهده بر اساس هر نشانگر (برگرفته از هومن، ۱۳۸۴)، حداقل اندازه نمونه برای تحلیل عاملی ۴۰۰ نفر تعیین شد. جهت احتساب ریزش نمونه ۲۰ درصد به این تعداد افزوده شد و ۴۸۰ نفر انتخاب شدند.

برای محاسبه پایایی بازآزمایی نیز ابتدا یک نمونه ۴۰ نفری انتخاب شد که در مراجعه بعدی پس از ۵ هفته، ۳ دانش‌آموز غایب بودند و یک پرسشنامه ناقص پاسخ داده شد که نهایتاً این نمونه به ۳۶ نفر تقلیل یافت. در مجموع از کل نمونه ۵۲۰ نفری اولیه، ۴۲۷ پرسشنامه (در قالب دو نمونه ۳۹۱ و ۳۶ نفری) مورد تحلیل قرار گرفت. در فرایند نمونه‌گیری ابتدا از میان مناطق آموزش و پرورش شهر تهران یک منطقه به شیوه تصادفی انتخاب گردید. در مرحله بعد ۶ مدرسه (سه پسرانه و سه دخترانه) و از هر مدرسه سه کلاس انتخاب شد، سپس، دانش‌آموزان حاضر در این کلاس‌ها مقیاس‌های امنیت اجتماعی، بهزیستی تحصیلی و خودشفقت‌ورزی را تکمیل کردند. ویژگی جمعیت‌شناختی شرکت‌کنندگان نهایی در جدول شماره ۱ منعکس گردیده است.

ابزارها

۱. **مقیاس امنیت و لذت اجتماعی (SSPS):** این مقیاس دارای ۱۱ گویه و به صورت خودگزارشی است که توسط گیلبرت و همکاران، جهت سنجش احساس امنیت اجتماعی ساخته شده است (گیلبرت و همکاران، ۲۰۰۹). این مقیاس، تجربه فرد را از درک جهان اجتماعی اش به صورت محیطی امن، صمیمی و پذیرا نشان می دهد. شرکت کنندگان توافق خود را با جملات، از طریق مقیاس لیکرت از ۱ تا ۵ درجه بندی می کنند (۱= تقریباً هرگز تا ۵= تقریباً همیشه). نمره فرد از جمع نمرات ۱۱ گویه به دست می آید. ضریب آلفای کرونباخ برای نسخه اصلی این ابزار ۰/۹۱ و برای نسخه ترک آن ۰/۸۲ گزارش شده است (اکین و همکاران، ۲۰۱۳). همچنین در نسخه ترک آن دامنه همبستگی تصحیح شده ماده های این مقیاس با نمره کل از ۰/۳۴ تا ۰/۶۱ گزارش شده است (اکین و اکین، ۲۰۱۶). قبل از به کارگیری این ابزار، ابتدا گویه های مقیاس، توسط دو استاد روان شناسی که مدرس زبان تخصصی بودند به طور جداگانه به فارسی ترجمه شد. سپس از دو مترجم خواسته شد با مشارکت هم در مورد ترجمه سوالات به توافق کلی برسند. در مرحله دوم، نسخه فارسی ایجاد شده، توسط دو مترجم زبان انگلیسی به انگلیسی برگردانده شد. طوری که با نسخه انگلیسی اصلی قابل مقایسه باشد. در نهایت، نسخه فارسی تهیه شده اولیه بر روی ۴۰ نفر از دانش آموزان اجرا شد تا قابل درک بودن گویه ها و مشکلات احتمالی بررسی شود. پس از تأیید روایی صوری و محتوایی، برای بررسی ساختار عاملی آن، مدل تحلیل عاملی اکتشافی و تأییدی به کارگرفته شد. پس از تدوین و آماده نمودن مقیاس امنیت اجتماعی، براین اساس که امنیت اجتماعی به عنوان یک حالت هیجانی مثبت تعریف شده (کلی و دوپاسکوئر، ۲۰۱۶، کلی و همکاران، ۲۰۱۲) و پژوهشها حاکی از ارتباط مثبت آن را با عاطفه مثبت (کلی و همکاران، ۲۰۱۲) و رضایت از زندگی (ساتیسی، یوسل، یلمز و دینز؛ ۲۰۱۶) است، ارتباط آن با مقیاس بهزیستی ذهنی تحصیلی به عنوان روایی همگرا محاسبه شد. به عنوان شواهد بیشتر از روایی همگرا، همبستگی امنیت اجتماعی با بعد انطباقی خود شفقت ورزی نیز مد نظر قرار گرفت. مبتنی بر این بیش بینی نظری که دشواری در احساس امنیت اجتماعی می تواند منجر به تصویر منفی و انتقاد از خود شود (گیلبرت، ۲۰۱۵) و انزوا را به همراه آورد (اکین و اکین، ۲۰۱۶)

واگرایی آن با بعد غیرانطباقی مقیاس خود شفقت ورزی (قضاوت خود، انزوا و فزون همانندسازی) جهت روایی و اگرای آن بررسی گردید. مبنای محاسبه روایی و اگرا و همگرایی مقیاس امنیت اجتماعی داده های کل نمونه بود. آلفای کرونباخ و بازآزمایی به فاصله ۵ هفته برای تعیین همسانی و ثبات این ابزار محاسبه شد.

۲. مقیاس بهزیستی ذهنی مرتبط با مدرسه فرم کوتاه (BASWESS):

مقیاس بهزیستی ذهنی مرتبط با مدرسه توسط تیان، ونگ و هابنر (۲۰۱۴) ساخته شد. این مقیاس ۸ ماده ای مرکب از دو خرده مقیاس است: رضایت و عواطف. خرده مقیاس رضایت شامل ۶ ماده است (مانند: روش ها و کیفیت آموزشی معلمان خوب است). عبارات بر یک مقیاس ۶ درجه ای از ۱ (کاملاً موافقم) تا ۶ (کاملاً مخالفم) نمره گذاری می شوند. خرده مقیاس عواطف شامل دو ماده است. یک عبارت فراوانی عواطف مثبت و دیگری فراوانی عواطف منفی در مدرسه را می سنجد. شرکت کنندگان به هر دو ماده آزمون با استفاده از یک مقیاس ۶ درجه ای از ۱ (هرگز) تا ۶ (همیشه) پاسخ می دهند. نهایتاً نمرات رضایت و عاطفه با هم جمع شده و نمره بهزیستی فرد را تشکیل می دهد. همسانی درونی این مقیاس در نسخه اصلی ۰/۸۲ / او ضریب بازآزمایی آن به فاصله ۵ هفته ۰/۷۱ گزارش شده است (تیان و همکاران، ۲۰۱۵). در پژوهش حاضر نیز همسانی درونی ۰/۸۱ و ضریب پایایی ۰/۷۲ به دست آمد.

۳. مقیاس خودشفقت ورزی: این مقیاس خودگزارشی در ۲۰۰۳ توسط نف^۱

ساخته شد که دارای ۲۶ ماده است و جنبه های مثبت و منفی سه بعد اصلی خودشفقت ورزی را می سنجد: مهربانی به خود (۵ گویه) در برابر قضاوت در مورد خود (۵ گویه)، اشتراکات انسانی (۴ گویه) در برابر انزوا (۴ گویه)، و ذهن آگاهی (۴ گویه) در برابر فزون همانندسازی (۴ گویه). پاسخ دهی به سوالات به صورت مقیاس لیکرت ۵ درجه ای (از تقریباً هرگز تا تقریباً همیشه) است. میانگین نمرات این ۶ مؤلفه (با احتساب نمرات معکوس) نمره خودشفقت ورزی را به دست می دهد. برای به دست آوردن نمره کلی خودشفقت ورزی باید زیرمقیاس های منفی (قضاوت خود، انزوا و فزون همانندسازی) آن به طور معکوس نمره گذاری شود.

1. Brief Adolescents' Subjective Well being in School Scale

2. Neff

Archive of SID

ضریب پایایی بازآزمایی این مقیاس، ۰/۹۳ (نف، ۲۰۰۳، ب، ۲۰۰۵) و همسانی درونی آن ۰/۹۷ (نف و گرم، ۲۰۱۲) گزارش شده است. در مطالعه نف و همکاران (۲۰۰۸) ضریب آلفای کرونباخ این مقیاس در تایلند و تایوان ۰/۸۶ و در آمریکا ۰/۹۵ اعلام شده است. در ایران ضریب آلفای کرونباخ این مقیاس ۰/۸۱ بوده است (تقی پور، ۱۳۹۰). در پژوهش گل پور و همکاران (۱۳۹۳) همسانی درونی آن از طریق آزمون اسپیرمن براون ۰/۸۲ به دست آمد. مؤمنی و همکاران (۱۳۹۲) همبستگی معنی دارین دو نوبت اجرای این آزمون را با فاصله ۱۰ روز، ۰/۸۹ گزارش کرده اند، که حاکی از پایایی بالای آزمون است. در مطالعه حاضر همسانی درونی هریک از خرده مقیاس های مهربانی به خود، قضاوت خود، اشتراکات انسانی، انزوا، ذهن آگاهی و فزون همانندسازی به ترتیب ۰/۸۸، ۰/۷۲، ۰/۸۱، ۰/۸۱، ۰/۷۵ و ۰/۶۸ به دست آمد.

شیوه اجرا

پس از دریافت مجوز از آموزش و پرورش منطقه دو و هماهنگی با مدیران مدارس منتخب و توضیح روند کار، ابتدا هدف تحقیق، نحوه مشارکت و داوطلبانه بودن آن و محرمانه ماندن اطلاعات برای دانش آموزان توضیح و به سوالات آنها پاسخ داده شد. پس از کسب موافقت آنها برای مشارکت در پژوهش حاضر، مقیاس های امنیت اجتماعی، بهزیستی تحصیلی و خودشفقت ورزی همراه با راهنمای پاسخ دهی در کلاس در اختیار آنان گذاشته شد تا آنها را تکمیل کنند.

روش تحلیل آماری داده ها: پس از ورود داده ها به رایانه با استفاده از نرم افزارهای اس پی اس اس و آموس گرافیک نسخه ۲۴ داده ها تحلیل شدند. از اس پی اس اس برای آمار توصیفی، سنجش پایایی مقیاس ها، روایی واگرا و همگرا، تحلیل عاملی اکتشافی و از آموس برای تحلیل عاملی تأییدی مقیاس امنیت و لذت اجتماعی استفاده شد.

جدول ۱. ویژگی‌های جمعیت‌شناختی شرکت‌کنندگان در پژوهش حاضر را برحسب جنس، سن و پایه تحصیلی نشان می‌دهد.

۲۲۵

جدول ۱- ویژگی‌های جمعیت‌شناختی نمونه (n=۴۲۷)

پایه تحصیلی	سن		جنسیت		تعداد	نمونه و هدف		
			فراوانی (درصد)					
فراوانی (درصد)			SD	\bar{X}	پسر	دختر		
دوازدهم	یازدهم	دهم						
۸ (۲۲/۲)	۱۵ (۴۱/۱)	۱۳ (۰/۳۶)	۰/۸۵	۱۶/۳۴	۱۷ (۰/۴۷)	۱۹ (۰/۵۲)	۳۶	۱. جهت بازآزمایی
۲۶ (۱۴/۲)	۷۹ (۴۳/۲)	۷۸ (۴۲/۶)	۰/۸۶	۱۶/۳۷	۸۷ (۴۷/۵)	۹۶ (۵۲/۵)	۱۸۳	۲. جهت تحلیل عاملی اکتشافی
۴۹ (۲۳/۶)	۸۰ (۰/۳۸)	۷۹ (۰/۳۸)	۰/۹۵	۱۶/۴۸	۱۱۱ (۵۳/۴)	۹۷ (۴۶/۶)	۲۰۸	۳. تحلیل عاملی تأییدی
۷۵ (۱۹/۲)	۱۵۹ (۴۰/۷)	۱۵۷ (۴۰/۲)	۰/۹۱	۱۶/۴۳	۲۴۰ (۵۰/۳)	۲۳۷ (۴۹/۷)	۳۹۱	۴. نمونه جهت محاسبه روایی*

* نمونه اصلی ۳۹۱ نفر بود که به طور تصادفی به دو نیمه تقسیم و هر نیمه به طور مجزا مورد تحلیل عاملی اکتشافی و تأییدی قرار گرفت. برای محاسبه روایی، کل نمونه لحاظ شده است. نمونه‌ای که مبنای محاسبه بازآزمایی قرار گرفت (۳۶ نفر) مجزا از نمونه اصلی انتخاب شد.

بین دو نمونه ۲۰۸ نفری و ۱۸۳ نفری از نظر جنسیت ($P=۰/۴$, $\chi^2=۰/۶۹$) سن ($P=۰/۲۲$, $t=۱/۲۲$) و نمره امنیت اجتماعی ($P=۰/۶۵$, $t=۰/۴۴$) تفاوت معنی‌داری مشاهده نشد. قبل از انجام تحلیل عامل اکتشافی، همبستگی هر سؤال با نمره کل، مقدار کشیدگی هر سؤال و میزان چولگی محاسبه شد. دامنه همبستگی از ۰/۶۱ تا ۰/۷۲، مقدار کشیدگی بین ۰/۲۵ تا ۰/۵۰- و میزان چولگی در دامنه ۰/۱۸ تا ۰/۵۱- به دست آمد. سپس، چرخش واریمکس برای تحلیل عامل اکتشافی مقیاس به کار رفت. شاخص کفایت نمونه کایز مایر-الکین ۰/۹۱ به دست آمد

Archive of SID

که بیانگر مناسب بودن حجم نمونه است. همچنین، آزمون کرویت بارلت^۱ (Chi square = ۹۷۸/۸۰، P < ۰/۰۰۱) مبین همبستگی بین متغیرهای موجود و توانایی عامل شدن ماده‌های مقیاس بود. تحلیل عاملی اکتشافی با مؤلفه‌های اصلی وجود یک عامل را نشان داد. جدول شماره ۲ بارهای عاملی، ارزش ویژه و درصد واریانس عامل به دست آمده را نشان می‌دهد.

جدول ۲- بارهای عاملی، ارزش ویژه و درصد واریانس نسخه فارسی مقیاس امنیت ولدت

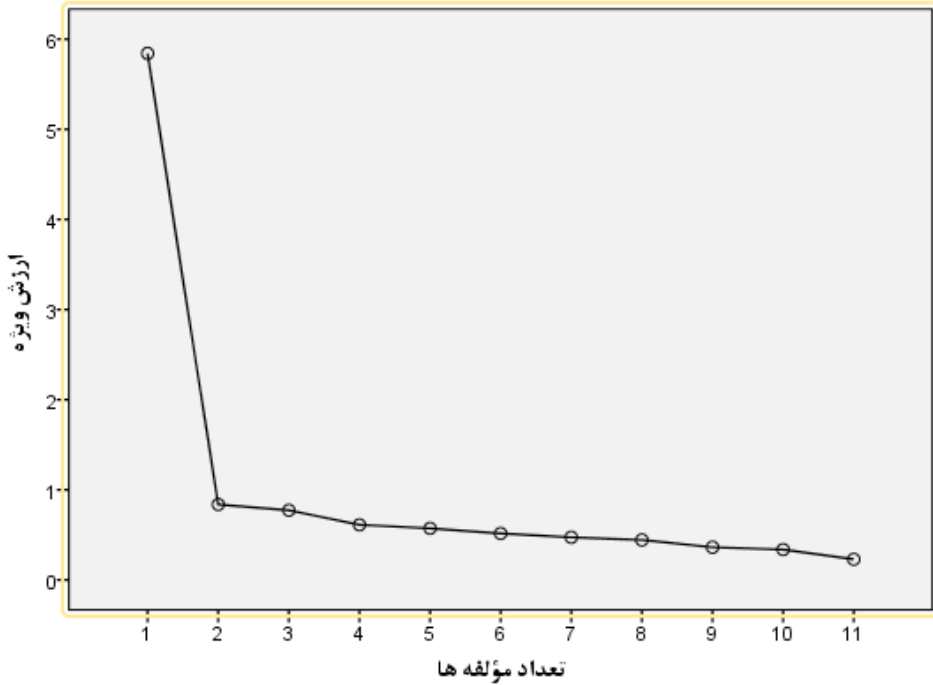
اجتماعی

میزان اشتراک	عامل ۱	گویه‌ها
۰/۴۶۴	۰/۶۸۱	۱. از روابطم با دیگران خشنودم
۰/۵۱۹	۰/۷۲۰	۲. در کنار اطرافیانم به راحتی احساس آرامش می‌کنم
۰/۵۳۲	۰/۷۲۹	۳. حس می‌کنم با دیگران در پیوند هستم
۰/۴۹۶	۰/۷۰۵	۴. احساس می‌کنم عضوی از جامعه بزرگتر هستم
۰/۵۹۷	۰/۷۷۳	۵. حس می‌کنم محیطم به من اهمیت می‌دهد
۰/۵۰۱	۰/۷۰۸	۶. احساس امنیت و خواستنی بودن می‌کنم
۰/۵۶۴	۰/۷۵۱	۷. احساس تعلق به محیطم دارم
۰/۵۰۳	۰/۷۰۹	۸. فکر می‌کنم مورد پذیرش دیگران هستم
۰/۵۰۴	۰/۷۱۰	۹. احساس می‌کنم دیگران در کم می‌کنند
۰/۵۴۷	۰/۷۴۰	۱۰. در روابطم با سایر افراد، احساس صمیمیت می‌کنم
۰/۶۱۶	۰/۷۸۵	۱۱. با نزدیکانم، به راحتی احساس آرامش می‌کنم
۵/۸۴		ارزش ویژه
۵۳/۱۱		% واریانس کل

1. Batlett's test of sphericity

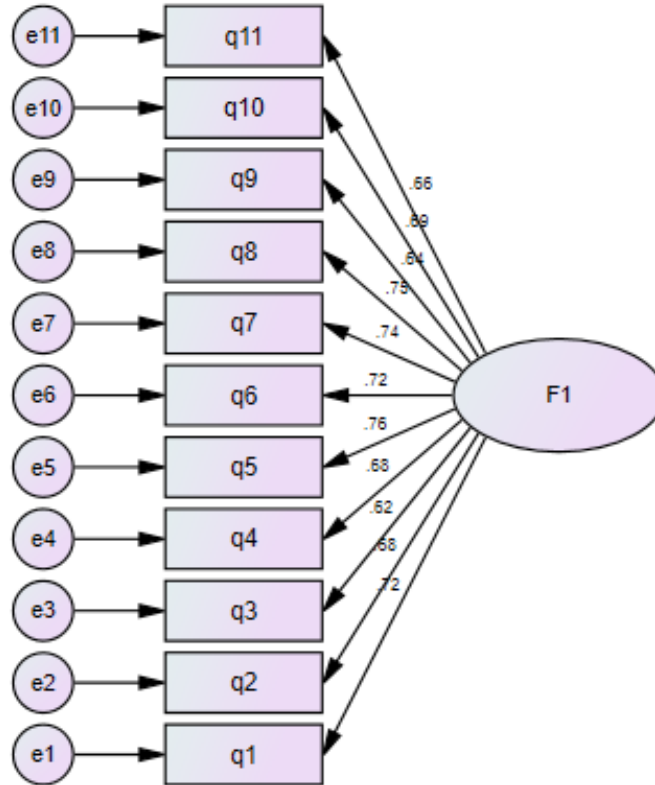
با توجه به ارزش ویژه بالاتر از یک وافت شیب منحنی اسکری (شکل شماره ۱) تحلیل عاملی داده‌های نسخه فارسی مقیاس امنیت اجتماعی، ۱عامل به‌دست داد که ۵۳/۱۱ درصد از واریانس کل را تبیین کرد. همانطور که داده‌های جدول نشان می‌دهند بارعاملی کلیه سوالات بالاتر از ۰/۶ است. کمترین بار عاملی مربوط به سوال ۱۱ و بیشترین بار عاملی مربوط به سوال ۱ است.

نمودار اسکری

شکل ۱- نمودار منحنی اسکری

برای پی بردن به اعتبار ساختار عاملی به‌دست آمده از تحلیل عامل اکتشافی، تحلیل عاملی تاییدی با نمونه دوم انجام شد. نتیجه این تحلیل نیز از ساختار یک عاملی نسخه فارسی مقیاس امنیت اجتماعی حمایت کرد. نمودار ۲ مدل یک عاملی مقیاس امنیت اجتماعی و ضرایب استاندارد آن را نشان می‌دهد.

شکل ۲- نمودار حاصل از روش تحلیل عاملی تاییدی مدل یک عاملی مقایس امنیت اجتماعی
وضرایب استاندارد مسیرها

در تحلیل عاملی تاییدی از روش حداکثر درست نمایی^۱ استفاده شد. برازش مدل با استفاده از شاخص های برازش خی دو (X^۲)، خی دو بهنجار یا نسبی (df/ X^۲) ریشه دوم مربعات خطای برآورد^۲ (RMSEA) و شاخص برازش تطبیقی^۳ (CFI) برآورد گردید. گرچه معنی دار نبودن آماره خی دو (X^۲)، نمایانگر نیکویی برازش مدل است. اما چون این آماره در نمونه های با حجم بزرگ معمولاً معنی دار است از این رو آماره مناسبی برای برازش مدل تلقی نمی شود. اغلب مقادیر خی دو بهنجار زیر ۳ را شاخصی قابل قبول می دانند (بولن ۱۹۸۹). علاوه بر این، برخی محققین معتقدند که مقدار ریشه دوم مربعات خطای برآورد، کمتر تحت تأثیر اندازه نمونه قرار می گیرد

1. Maximum Likelihood
2. Root Mean Square Error of Approximation
3. Comparative Fit Index

(کنگار^۱ و ارکان، ۲۰۱۵) و در سال های اخیر به عنوان مفیدترین شاخص برازش مطرح شده است (هوپر^۲، کافلان و مولن، ۲۰۰۸).

در خصوص مقدار مناسب این شاخص اختلاف نظرهایی وجود دارد. مک^۳ کالم، براون و سوگوارا (۱۹۹۶) مقدار کمتر از ۰/۰۸ و هو و بنتلر (۱۹۹۹) مقدار کمتر از ۰/۰۶ را حاکی از برازش مناسب مدل می دانند. هوپر و همکاران معتقدند ظاهراً شاخص نزدیک به ۰/۰۶ یا مقدار مرز بالای ۰/۰۷ مورد توافق صاحب نظران این حوزه است. مقدار بالاتر از ۰/۹۰ برای شاخص های برازش تطبیقی بر نیکویی برازش قابل قبول دلالت دارد و هرچه این مقدار به یک نزدیکتر باشد نشان از برازش بهتر مدل است (قاسمی، ۱۳۹۲). در مطالعه حاضر شاخص های برازش مدل مقادیر زیر را نشان داد:

RMSEA=۰/۰۳ CFI=۰/۹۹, GFI=۰/۹۵, df/X²=۱/۲۵, P=۰/۱۱۸ X², =۵۵/۲۹

بررسی مقادیر به دست آمده برای شاخص های مذکور در مدل مورد بررسی نشان می دهد که مقدار خی دومعنی دار نیست، که خود حاکی از برازش مناسب مدل است. عدد مربوط به خی دو نسبی (۱/۲۵) مطلوب است (<۳). همچنین مقدار شاخص RMSEA (۰/۰۳) نیز در محدوده مناسب (۰/۰۶ <) قرار دارد. شاخص های CFI و GFI نیز هر چه به یک نزدیک تر باشند دال بر برازش بهتر مدل هستند. بر این اساس، مقادیر دو شاخص یاد شده (CFI=۰/۹۹ و GFI=۰/۹۵) در مدل مورد بررسی، برازش مناسب مدل را نشان می دهد و هیچ شاخص اصلاحی برای مدل پیشنهاد نشد. برای آگاهی از اعتبار واگرا و همگرایی مقیاس امنیت اجتماعی به ترتیب همبستگی آن با مقیاس بهزیستی و ابعاد انطباقی و غیر انطباقی خودشفقت ورزی محاسبه شد که نتایج آن در جدول شماره ۳ نشان داده شده است.

1. Cangur & Ercan
2. Hooper, Coughlan & Mullen
3. MacCallum, Browne & Sugawara

۴	۳	۲	۱	
			۱	۱. امنیت اجتماعی
		۱	۰/۵۷**	۲. بهزیستی تحصیلی
	۱	۰/۴۷**	۰/۴۳**	۳. بعد انطباقی خود شفقت ورزی
۱	-۰/۱۹**	-۰/۳۱**	-۰/۳۲**	۴. بعد غیر انطباقی خود شفقت ورزی
۳/۱۶	۴/۹۲	۲۴/۶۱	۳۸/۰۷	میانگین
۰/۸۱	۲/۹۱	۶/۴۰	۷/۶۱	انحراف معیار
۰/۸۹	۰/۸۱	۰/۸۳	۰/۹۱	آلفا
۰/۷۰	۰/۷۲	۰/۷۱	۰/۷۵	بازآزمایی

۰/۰۱ > P***

ارقام جدول ۳ نشان می دهند مقیاس امنیت اجتماعی با بهزیستی تحصیلی و مؤلفه های انطباقی خودشفقت ورزی (مهربانی به خود، اشتراکات انسانی و ذهن آگاهی) ارتباط مثبت دارد. نتیجه حاصل بیانگر روایی همگرایی مقیاس امنیت اجتماعی است. همبستگی منفی میان ابعاد غیر انطباقی خودشفقت ورزی (شامل قضاوت و انتقاد از خود، انزوا و فزون همانندی با مشکل) با احساس امنیت اجتماعی حکایت از روایی همگرایی مقیاس دارد. اگرچه این همبستگی خیلی قوی نیست اما در سطح $p/01 >$ معنی دار هستند. داده های مربوط به الفای کرونباخ در جدول شماره ۳ همسانی درونی مطلوب مقیاس امنیت اجتماعی را آشکار می سازد. هم چنین مقدار ضریب بازآزمایی مندرج در جدول ۳ با فاصله ۵ هفته مؤید ثبات قابل قبول مقیاس است.

۲۳۱

مطالعه حاضر با هدف تعیین ساختار عاملی، روایی و پایایی مقیاس امنیت اجتماعی به زبان فارسی در دانش آموزان دوره متوسطه دوم صورت گرفت. این مقیاس ابزاری مناسب جهت استفاده در تحقیقات و مطالعات بالینی و تربیتی برای بررسی احساس امنیت، صمیمیت و پذیرش و تعلق است که افراد در دنیای اجتماعی خود تجربه می کنند. در نظریه گیلبرت، دشواری در تجربه امنیت اجتماعی عامل آسیب پذیری فراتشخیصی در برخی مشکلات روان شناختی قلمداد می شود (گیلبرت و همکاران، ۲۰۰۹؛ کلی و همکاران، ۲۰۱۲). مطالعاتی که درخصوص این ابزار در خارج از ایران انجام شده، ویژگیهای روان سنجی آن را مناسب ارزیابی کرده اند.

پژوهش حاضر به عنوان اولین بررسی در زمینه خصوصیات روان سنجی و ساخت عاملی آن در نمونه ای از نوجوانان ایرانی، نشان داد کلیه سوالات مقیاس همبستگی مناسبی با نمره کل دارند. نتایج تحلیل عاملی اکتشافی این مقیاس در نمونه ایرانی، یک ساختار تک عاملی را آشکار ساخت. تحلیل عاملی تاییدی نیز ساختار حاصل را حمایت کرد. الگوی تحلیل عاملی نسخه فارسی این ابزار مبین برآزش مناسب آن با داده ها بود، که با نسخه اصلی این مقیاس تک عاملی همسو است (گیلبرت و همکاران، ۲۰۰۹).

در خصوص روایی همگرای مقیاس، یافته ها حاکی از همبستگی مثبت بین ابعاد انطباقی خودشفقت ورزی و امنیت اجتماعی بود. نتیجه حاصل همسو با یافته های یارنل و نف است که نشان دادند خود شفقت ورزی بیشتر با حس امنیت بیشتری در روابط اجتماعی همراه است (یارنل^۱ و نف، ۲۰۱۳). شاید یک توجیه این رابطه این باشد که خود شفقت ورزی بیشتر با پذیرش خود همراه است و فرد این نکته را در می یابد که افراد انسانی دارای تجارب مشترک هستند و نقص و شکست بخشی از تجربه انسانی است و درک این امر به پذیرش بیشتر خود و دیگران منجر شده و فرد احساس امنیت بیشتری را در روابط اجتماعی تجربه می کند.

افزون بر این، همبستگی مثبت معنی دار میان امنیت اجتماعی و نمره بهزیستی تحصیلی، شواهد بیشتری را برای روایی همگرای مقیاس امنیت اجتماعی فراهم ساخت. نتیجه حاصل مؤید مطالعاتی است که ارتباط این سازه را با رضایت از

ویژگی های روان سنجی و ساختار عاملی نسخه فارسی مقیاس امنیت و لذت اجتماعی (SSPS)

Archive of SID

زندگی به عنوان بخشی از بهزیستی سنجیده اند (سائسی و همکاران، ۲۰۱۶؛ اکین و اکین، ۲۰۱۶). همچنین پژوهش یارنل و نف نشان داد خودشفقت ورزشی بیشتر با بهزیستی بیشتر در روابط و آشفتگی های هیجانی کمتر همراه است (یارنل و نف، ۲۰۲).

یافته های مربوط به اعتبار واگرای مقیاس نشان داد این ابزار با بعد غیرانطباقی مقیاس خود شفقت ورزشی همبستگی منفی معنی دار دارد. نتیجه حاصل با مطالعه اکین و اکین (۲۰۱۵) همسوست. که در آن ارتباط منفی بین امنیت اجتماعی و انزوا به دست آمد. نتیجه حاصل قابل درک است چرا که حالت هایی مانند قضاوت خود، انزوا و فزون همانندسازی با مشکل، می تواند پیامدهای اجتماعی ناسازگاری را در برداشته باشد مانند ترس از ارزیابی منفی (ورنر^۱ و همکاران، ۲۰۱۲).

در ارزیابی پایایی این مقیاس، ضریب آلفای به دست آمده حاکی از همسانی درونی مناسب آن بود. این یافته با نتایج مطالعه ساریچم (۲۰۱۶)، کلی و دوپاسکویر (۲۰۱۶) و گیلبرت و همکاران (۲۰۰۹) همخوان است که از ضرایب همسانی درونی بالای آن خبر داده اند. اکین، اويسال و همکاران (۲۰۱۲)، و اکین و اکین (۲۰۱۵) نیز در پژوهش خود همسانی درونی مناسبی را گزارش کرده اند. ضریب بازآزمایی به دست آمده در مطالعه حاضر نیز مؤید اعتبار مطلوب این ابزار است.

پژوهش حاضر به عنوان گامی اولیه در باره ویژگی های روان سنجی این ابزار به دانش ما در این زمینه افزوده و امکان سنجش احساس امنیت اجتماعی را در نوجوانان ایرانی فراهم می سازد. از آنجا که احساس امنیت اجتماعی حاصل فعالیت سیستم تسکین است و این سامانه به عنوان یک سیستم تنظیم هیجان خاص بر سایر سیستم های توجه و تأمل اثرات گسترده دارد (گیلبرت، ۲۰۴ برگرفته از دیو و مورون- استراینسکی، ۲۰۰۵)، شایسته است که نسبت به وضعیت آن در دانش آموزان توجه نموده و با شناخت همبسته های آن در محیط تحصیلی به ارتقاء آن همت گماریم؛ چرا که از این طریق می توان بر توجه دانش آموزان اثرگذارده و هیجانان تحصیلی مثبت تری را برانگیخت.

مطالعه حاضر عاری از محدودیت نبوده است. از جمله این که شرکت کننده ها همه نوجوانان دبیرستانی بوده اند که ممکن است معرف جمعیت عمومی نباشد. بر

1. Werner

۲۳۳

این مبنا پیشنهاد می‌شود که مطالعات آتی با نمونه‌هایی از جمعیت‌های متفاوت عادی و بالینی انجام شود تا در خصوص روایی افتراقی این مقیاس نیز اطلاعاتی به دست آید. علاوه بر این، در پژوهش حاضر، جهت آگاهی از روایی همگرا و واگرایی نسخه فارسی مقیاس امنیت اجتماعی، فقط از یک شیوه اندازه‌گیری استفاده شده است. در نتیجه توصیه می‌گردد مطالعات بعدی، روایی این مقیاس را با روش‌های دیگری مانند جامعه‌سنجی توسط همسالان، مقیاس‌های درجه‌بندی معلمان و همکلاسی‌ها و شیوه‌های رفتاری بررسی نمایند. بررسی نامتغیری اندازه‌گیری طولی این ابزار در تحقیقات آتی می‌تواند مورد توجه قرار گرفته و به شواهد اعتبار سازه این مقیاس بیفزاید.

- قاسمی، وحید. (۱۳۹۲). مدل سازی معادله ساختاری در پژوهش های اجتماعی با کاربرد Amos Graphics. چاپ دوم. تهران: جامعه شناسان.
- گل پور رضا، ابوالقاسمی عباس، احدی بتول و نریمانی، محمد. (۱۳۹۳). مقایسه اثربخشی روش های آموزش خود-دلسوزی شناختی و درمان متمرکز بر هیجان بر بهبود سلامت جسمانی و روانی دانش آموزان مبتلا به افسردگی. مجله روان شناسی مدرسه. شماره ۳ (۲). ۱۵۳-۱۶۹.
- مؤمنی فرشته، شهیدی شهریار، موتابی فرشته و حیدری محمود. (۱۳۹۲). ویژگی های روانسنجی نسخه فارسی مقیاس خودشفقت ورزی. روان شناسی معاصر، ۸(۲). ۲۷-۴۰.
- هومن، حیدرعلی. (۱۳۹۳). مدل یابی معادلات ساختاری با کاربرد نرم افزار لیزرل. تهران: سمت.
- Akin Ahmet & Akin Umran. (۲۰۱۵). Self-compassion as a predictor of social safeness in Turkish university students. Rev Latinoam Psicol-43:(1) 47 49
- Akin, A., Uysal, R., Özkara, N., & Bingöl, T.Y. (2012). The validity and reliability of the Turkish version of the Social Safeness and Pleasure Scale (SSPS). Paper presented at the Applied Education Congress, Ankara, Turkey
- Bollen, K. A. (1989). Structural equations with latent variables. New York, NY: Wiley.
- Cangur, S., & Ercan, I. (2015). Comparison of Model Fit Indices Used in Structural Equation Modeling Under Multivariate Normality. Journal of Modern Applied Statistical Methods, 1 (167-152): (14).
- Gilbert P, McEwan K, Mitra R, Franks L, Richter A, Rockliff H. (2008). Feeling safe and content: A specific affect regulation system? Relationship to depression, anxiety, stress, and self-criticism. J Posit Psychol; 91-182 :(3) 3.

- Gilbert,P., McEvan,K. et al. (2009). An exploration of different types of positive affect in students and patients with a bipolar disorders. *Clinical neuropsychiatry*.143-135 .(4) 6
- Gilbert P., M.McEwan,K., Gibbons L., Chotai S., Duarte J., Matos. (2013). Fears of compassion and happiness in relation to alexithymia, mindfulness and self-criticism. *Psychol Psychother.*; 255–84:239.
- Gilbert P. (2014). The origins and nature of compassion focused therapy. *British Journal of Clinical Psychology*. 41–6 ,53
- Gilbert, P. (2015). An evolutionary approach to emotion in mental health with a focus on affiliative emotions.*Emotion review*. -230 .(3)7 237.
- Hooper, D., Coughlan, J., Mullen, M. (2008).Structural Equation Modelling: Guidelines for Determining Model Fit. *Electronic Journal of Business Research Methods*, 60-53 :(1)6.
- Hu LT, Bentler PM. (1996). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Struct Equ Modeling*. 55-1 :(1)6.
- Kelly, A. C., & Dupasquier J. (2016).Social safeness mediates the relationship between recalled parental warmth and the capacity for self-compassion and receiving compassion. *Personality and Individual Differences*, 161–157 ,89
- Kelly, A. C., Leybman,J.M., & Gilbert,P. (2012). Social safeness, received social support, and maladjustment: testing a tripartite model of affect regulation. *Cognitive therapy and research*.826-815 ,(6) 36 DOI: 10.1007/s5-9432-011-10608
- Kline,R.B.(2011). Principles and practice of structural equation modeling. Third edition. New York. Guilford press.
- MacCallum, R.C., Browne, M.W., and Sugawara, H., M. (1996), «Power

- Maslow,A.(1970).Motivation and personality.(2nd ed.).New York:Harper & Row.
- Neff, K. D. (2003b). The development and validation of a scale to measure self-compassion.Self and Identity, 250-223 ,2. Doi: 15298860390209035/10.1080
- Neff, K. D., Hsieh, Y., & Dejitterat, K. (2005). Self-compassion, achievement goals, and coping with academic failure. Self and Identity, 287-263 ,4.
- Neff, K.D.,Pisitsungkagatn, K., & Hsieh, Y.P. (2008). Self-compassion and self-construal in the United States, Thailand, & Taiwan.
- Neff, K.D. (2012). The science of self-compassion. In c. Germer & R. Siegel (Eds.), Compassion and wisdom in psychithery (pp. 92-79). New York: Guilford Press.
- Akin, U., & Akin, A. (2016).Investigating the Mediator role of Social Safeness on the Relationship between Forgiveness and Life Satisfaction. Anales de psicología, 534-528 ,32
- Rothstein, B., & Uslaner, E. M. (2005). All for all: Equality, corruption, and social trust. World Politics, 72-41 ,58. doi: 10.1353/wp.2006.0022.
- Sarıçam, Hakan. (2016). the mediator role of social safeness and pleasure scale in relation between mobbing and meaning of work in academicians. Education and science. 361-349 ,84
- Satici, S.A., Uysal, R., Yilmaz, F., & Deniz E. (2016). Social Safeness and Psychological Vulnerability in Turkish Youth: The Mediating Role of Life Satisfaction. Curr Psychol . 28-35:22. DOI 10.1007/s-12144 1-9359-015
- Tian,L., Han,M., & Huebner,E.S.(2014). Preliminary development of

the Adolescent Students' Basic Psychological Needs at School Scale. Journal of adolescence, 267-257 .(3)37.

- Tian,L., Wang,D,& Huebner S.(2014). Development and validation of the brief adolescents' subjective well-being in school scale (BASWBSS). Soc Indic Res. DOI 10.1007/s0-0603-014-11205
- Tian,L., Zhao,J., &Huebner,E.S.(2015). School-related social support and subjective well-being in school among adolescents: The role of self-system factors. Journal of adolescence.148-138-45
- Werner, K.H., Jazaieri, H., Goldin, P.R., Ziv, M., Heimberg, R.G., & Gross, J.J. (2012). Self-compassion and social anxiety disorder. Anxiety, Stress, and Coping, 558-543 ,25. doi: 10615806.2011.608842/10.1080
- Yarnell, L.M., & Neff, K.D. (2013). Self-compassion, interpersonal conflict resolutions, and well-being. Self and Identity, 159-146 ,12. doi: 15298868.2011.649545/10.1080